

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — 2 „ — „
Na štvrt roka — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ :
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielať predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stúpcového
nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Nové časy.

Dňa 11-ho apríla bolo tomu päťdesiatosem rokov, čo kráľ Ferdinand V. roku 1848. zakľúčil snem ústavný tymito slovami: «Vernému národu uhorskému zo srdca prajem blaženosti. Čo k dosiahnutiu blaženosti odo mňa žiadal, som nielen vyplnil, lež mu to kráľovským slovom mojím potvrdené pritomne aj odovzdávam». Tymito slovami odovzdal kráľ zákony roku 1848-ho sankcionované a medzi tymito ten najzvláštnejší III. zákon r. 1848., ktorým nariaďuje sa, aby Uhorsko napozatým len parlamentárne bolo spravované. Palatín Štefan, ktorý sa za tieto milostné slová v mene Uhorska kráľovi poďakoval, tieto zákony označil ako pevný základ nového a pevného ústavného života, ktorý spolu neodolateľne pevným základom má byť toho svätého spojenia, aké národ ku jasnosti kráľovskej viaže.

Gróf Aladár Zichy, minister pri boku Jeho veličenstva.

Skutočnú pravdivosť vážnych slov Štefana, palatína, nikdy tak hlboko necítili ľudia, ako práve v predošlých časoch. Každý bol čo deň tým viacej presvedčený o tom, že pevnosť lásky, úcty a vernosti ku korune a trónu v ničom nemôže mať tak pevného základu, ako v čistej a neporušenej ústave krajinskej. Presvedčený bol o tom aj jeho veličenstvo apoštolský kráľ Uhorska a preto oproti snahám a radám nesvedomitých radcov ustanovil, aby Uhorsko parlamentárne spravované bolo. Z tejto príčiny vymenoval vládu z tých parlamentárnych stránok, ktoré ako koalícia, pri posledných voľbách vo väčšine boly.

Mier medzi jeho veličenstvom kráľom a medzi Uhorskom je teda upevnený. Všetky stránky koalície pracovaly a ustávaly sa na tomto veľkom diele. My neideme zmenšovať a zaznávať účinkovanie druhých politických stránok, keď verejne vyslovujeme, že na zavedení a usporia-

riadení riadnych parlamentárnych pomerov a na uzavretí stáleho a v každom ohľade blahonosného pokoja medzi jeho veličenstvom kráľom a krajinou uhorskou, nedoztitelne veľký podiel mala *kresťanská strana ľudová*.

Kresťanská strana ľudová nikdy nehlásala zámyery separatistické. Ona je strana kresťanská, teda pre všetkých kresťanov. Ona je strana ľudová, teda pre celý ľud. Ona nerobí rozdielu medzi ľudom a ľudom. Len hlúpi a zlomyseľní ľudia môžu o nej tvrdiť, že zastáva záujmy jednej národnosti na úkor druhej. Ako kresťanská ľudová strana vždy neohrozene bojovala za ľud kresťanský, tak bojovala neohrozene i za práva a za konštitúciu vlasti. I aby ľudu blaho poistiť a právam i konštitúcii vlasti ku víťazstvu dopomohla, preto spojila sa s druhými politickými stránkami a len preto vstúpila do koalície.

Vo všetkom diele obrany ústavy a práv vlasti nesmrteľné zásluhy nadobudnul si predseda kresťanskej ľudovej strany gróf *Aladár Zichy*, terajší minister okolo osobnosti jeho veličenstva kráľa. Kto je gróf *Aladár Zichy*? On je syn opravdového vyznavača viery katolíckej grófa *Ferdinanda Zichyho*. Je on verný katolík od päty až do hlavy. Nešeredná zaslepenosť a nevýslovná hlúposť je teda, keď sa o *Zichy-ovcoch* — ako oni to píšu o jejich účinkovaní, — mladí a krátkozrakí ľudia v jejich novinách neslušne vyslovujú. Kto je gróf *Aladar Zichy*? On ako predseda ľudovej strany hrozné obete hmotné donášal doposiaľ na zakladanie kresťanských spolkov. Predsa však ľudia, blahonosného účinkovania ku prospechu ľudu celkom nespôsobilí, čo za blaho ľudu, ani slovenského, ani len krížom slamy nepreložili, tomuto víťečníkovi a dobrodincovi ľudu podkladajú zámyery nešlachetné. Kresťanská ľudová strana a na jej čele tí posmešne spomínaní *Zichy-ovci* oči otvorili kresťanskému a aj slovenskému ľudu, naučili ho čítať, vo verejných shromaždeniach vzbudili v ňom city a to presvedčenie, že ľud nenie črieda, lež že každý občan, i ten najposlednejší sedliak má práva občianske a je človek na obraz boží stvorený. Za všetko toto ale, tak neskúsení ako nesvedomí ľudia opovažujú sa slavné zásluhy plné meno *Zichy* na posmech uvádzať. No však pred ľudom zdravého rozumu a opravdového kresťanského presvedčenia chýrni *Hodža*, *Skyčák*, *Juriga* a *Jehlička* len seba samých uvá-

dzajú na posmech, keď vo verejnosti toľko chcejú platiť, ako gróf *Ferdinand Zichy* alebo ako gróf *Aladár Zichy*.

Ostatne veľké zásluhy grófa *Aladára Zichyho*, ktoré rozličné vyšívane košielky uznať nechcejú, uznal jeho veličenstvo kráľ a preto ho vymenoval za ministra a latere. A vymenovaníu tomuto teší sa celá krajina. A je to veľké vyznačenle aj pre kresťanskú ľudovú stranu a pre každého verného ľudáka. Predseda kresťanskej ľudovej strany je ministrom a to k tomu okolo najvyššej osobnosti jeho veličenstva kráľa! Čo všetko obsahujú v sebe tieto slová! Ľudová strana kresťanská i doposiaľ zastávala ľud všemožne zákonným spôsobom. Prítomne to tým viacej bude môcť robiť, bo predseda jej gróf *Aladár Zichy* je ministrom. Má vplyv, závažné slovo vo vláde a u samého veličenstva kráľa. Má však nielen vplyv a závažné slovo, lež aj srdce na mieste a plné lásky k ľudu. A toto je tá okolnosť, na ktorú upozorníť nám treba ľud kresťanský a slovenský. Každý občan len k svojemu dobrému jedná, keď pri nastávajúcich voľbách pripojí sa ku zástave kresťanskej strany ľudovej, a tým podporuje vládu tú, ktorej členom je gróf *Aladár Zichy*, predseda kresťanskej ľudovej strany.

Tie vyšívane košielky, po predku to vieme, budú sa zase rozpisovať o tom, že ako mohla kresťanská ľudová strana a predseda jej vstúpiť do vlády, na jejžto čele stojí dr. *Alexander Werkerle*, známy keď nie pôvodca, to podporovateľ cirkevno-politických zákonov. Nuž na vždy budú povedano tým vyšívaným košielkam a všetkým, čo sa s nimi tak radi vystatujú, že kresťanská ľudová strana a predseda jej gróf *Aladár Zichy* ani vo vláde koalície neopustia známy svoj program, lež sa budú snažiť previesť ho úplne, a to tým viacej, bo prítomne k tomu moc majú.

Vláda koalície sotva že niekoľko dní drží v ruke kormidlo, už sa môže honosiť veľkým úspechom. Stránka liberálna, ktorá vyše než tridsať rokov žila a panovala v Uhorsku, dňa 11. apríla odhodlala sa ku tomu najmúdrejšiemu skutku celého jej účinkovania a ku nežnému spánku zažmurila oči. Nikto ju nelutuje, ani za ňou nikto neplače, bo si každý myslí, bodaj by to už dávno bola urobila. S touto stránkou rozlúčila sa s jej krátkym životom aj stránka pokroku. Keby koalícia nemala iných zásluh, ako tú, že tieto dve

na zdieranie a utlačovanie ľudu sriadené stránky, doprovadila ku hrobu, už aj kroz to zaslúžila si úplnej dôvery ľudu a celého obecnstva.

Smrťou liberálnej strany a strany pokroku nastaly nové časy. Aby časy tieto staly sa prameňom a zárukou šťastia, blaženosti a rozkvetu ľudu kresťanského, voličia kresťanskí do posledného muža spolu majú držať pri príomných voľbách ablegátov do snemu. Vyzývame preto všetkých priateľov a privrzcov kresťanskej ľudovej strany v prvom rade, potom ale všetkých voličov kresťanských, aby sa nedali mámiť a zvädzat sladkými rečami a prázdnyimi sľubami rozličných falošných prorokov a pevne držali sa zástavy kresťanskej ľudovej strany. Kto dobre chce seba a svojej rodine, ten hlas avoj oddá na kandidáta kresťanskej ľudovej strany. Nech žijú voličia kresťanskej ľudovej strany! Nech žije kresťanská ľudová strana a predseda jej minister gróf *Aladár Zichy!*

Pod bielymi zástavami!

Zvíťazili sme! Obránili sme slobodu! Odmietli sme smetí, to jest absolutismus a jeho žoldnierov a zachránili sme kráľa od toho, aby zrušil prísahu. Márne byly podvody a úklady drabantov a viedeňských Nemcov. Národ nepoddal sa a nepoddá sa nikdy! Premohol zlomyseľných nepriateľov, a tí zvíťajú sa v prachu a prosia národ o milosť. Tam vidíte tú nezbednú a večite hladnú háveď. Týchto zadlžených a necitlivých bedárov, ako spínajú ruky. Nezaslúžia milosť, ba ani len dobrého slova, lež opovrhnutie a kliatbu. Veď šliapali zákony, spravodnosť a ústavu. Prenasledovali a mučili tých, ktorí za slobodu a za práva národa bojovali. Ta ich na pranier! Nech slúžia za výstrahu, ako tresce Boh nesvedomitých, násilných a nenasytených vlastizradcov. S tymito sa oborila na nás vláda Fejérváryho. S tymito uviedla absolutismus. S tymito udusila slobodu a chcela vohnať národ do poddanstva. Sláva hrdinským vodcom koalície, že udatne bránili slobodu a ústavu! Sláva národu, že nesklonil hlavu pred tyranmi a nevzal na seba jarmo otroctva! Živ Boh kráľa, že nepodrobil sa zlomyseľným podkušiteľom, lež zadržiac prísahu a zákonité stanovisko, podal národu priateľskú pravicu a uzavrel s ním pokoj. Nech žije kráľ, otec národa! volajme všetci verní synovia vlasti. Chráň ho Boh, aby nedožil sa viac takýchto smutných časov, ktoré nezbední liberáli zapríčinili, lež aby zotrval s národom v stálom pokoji.

To vždy tak býva, že po boji nastane pokoj. Náš boj bol spravodlivý, preto sme nepochybovali v prísaha kráľovej. Podmienka pokoja sú aj voľby. Národ znovu má dosvedčiť, koho chce mať za vodcu a za obhajcu svojho.

Má dokázať, či dosavádni vodcovia hodni sú jeho dôvery. My nepochybujeme, že odpoveď národa zase tá bude, ktorú aj lanského roku dal: *Nechcem viac židovsko-liberálnu vládu! Nechcem nad sebou nesvedomitých zdercov a nezbedníkov, lež pôjdem za mužmi spravodlivými, ktorí obránia mňa, aj slobodu moju!* Áno, toto je pravá odpoveď národa. Rozprašiť žido-liberálov a jich všeliakých spojencov, aby žiaden vplyv nemali na národ. Národ od veľku musí byť seba povedomý, veď sám rozhodne nad svojim osudom. A znaky sú dobré. *Mnohé okresy napred vypovedali, že len za tú stranu budú, ktorá zodpovie ich presvedčeniu a nikdy za takeho ablegáta, ktorý pomáhal vláde šliapať zákony a trízniť národ. Zaviazali sa tieto okresy, že neprijmu od kandidáta ani furmanku, ani žranicu, lež odhlasujú na neho zdarma.*

Toto sú statoční voličia! Tito hodni sú práva volebného, obrany a úcty. Sláva im! Medzi týchto poriadnych voličov a verných bojovníkov slobody počítujeme aj našich kresťanských ľudákov. Veď takú obeť nikto nedoniesol na oltár slobody a nik nezaujal sa za kresťanstvo tak hrdinsky, ako naši ľudáci. Sláva im!

Bratia moji! Viac ráz som už prehovoril k vám z tohoto miesta s úplnou láskou a vyzýval som vás do boja za Ježiša, za kráľa a za domovinu vašu. A vy, ako verní bojovníci čistých kresťanských zásad, šli ste s nami do boja a ste aj zvíťazili pod práporom kresťanskej ľudovej strany. Sláva vám! Teraz zase sa ozývajú trúby našich vodcov a zase vejú naše zástavy. Pluky naše sa znovu sberajú a sa riada, aby vydobudli vavrín slávy a aby povýšili kresťanstvo. Znovu klopceme na vase srdcia a pýtaame sa: *Kresťanskí ľudáci, ste vy ešte aj teraz tí hrdinovia, na ktorých my tak pyšní sme boli a s ktorými toľko razy sme prevládali nepriateľských liberálov? Pamätáte sa na tie slávne časy, ktoré znamenaly novonarodenie slovenkých katolíkov? Pamätáte sa, s akou odušernenosťou ste sa zaujali za kresťanskú stranu a aký sladký pocit naplnil srdcia vaše, že ste mohli oddať hlas váš na toho muža, ktorý zastupoval vás a s tým záujmy všetkých kresťanov? Ste vy ešte aj teraz tie dobré a hrdinské duše? Milujete-li ešte aj teraz stranu kresťanskú a či držíte na ňu kyjaky a palice, ako vám to tí nekresťanskí a Fejérváryho vládou podplatení národovci kážu? Neveríme, že by ste sa dali zviest zlomyseľným nepriateľom strany kresťanskej, a že by ste tak hlboko upadli, ako tí nízkeho zmýšľania a bez rozvahy ľudia. Nie, vy nedopustíte sa zrady, akožto najťažšieho hriechu, lebo z toho by ste nemiernu škodu mali. Statočný kresťan nikdy neopustí starodávnu zástavu, pod ktorou vydobí toľko slávy a nikdy sa nevrhne do náručia vzteklých prepriatcov. A keď je toto tak, keď ste vy ešte vždy tí starodávni a verní bojovníci Ježiša, kráľa a vlasti, tak nemeškajte ani minútu, lež zaviažte sa slovom čestným, že hlas svoj len na kresťanskú ľudovú stranu oddáte, a to bez mzdy a bez oldomášu. To môžete smeľe robiť, veď voľby nebudú riadiť neludskí liberáli a kadejakí vybíjaní predsedovia, lež statoční ľudia, ktorí nedopustia sa žiadnej nezákonnosti. A aby ste ukázali svetu, že nie ste lakomci a že hlas váš nie je*

tovar, *chodte na volbište pod bielymi zástavami*. Statočnosť, vernosť a láska vaša k strane ľudovej srovnáva sa s barvou nevinnosti. Buďte šlachetní, aby sme hrdo mohli na vás ukázať: *Hľa opovrhnutí Slováci! Vidíte ich! Nežia- žiadajú vdmenu za vótum, lež oddajú ho z čistého presvedčenia, lebo vedia, že to je im na väčší užitok, ako peniaze, pálenie a guláš. Každý okres dostane kresťanského ľudáka za kandidáta, len potom treba robiť zaňho*. Veľká a vážna práca čaká na snem, my katolíci musíme mať tam silnú stranu. Nesmú viac zastupovať okresy Gajárovcí a iní židovčinou napáchnutí liberáli.

Hore teda tie biele zástavy! Do boja ľudáci! Vite vence svrné ľudáčky! Buďte na stráži mládenci a odpre- vadte na volbište tých vašich starkých. *Pozor, aby nezostala škvrna na bielych zástavách*. Počnime v mene bo- žom! Volajme z čistého srdca: «Nech žije kresťanská ľudová strana!»

Fatranský.

Skalickým prorokom!

Odpustite mi, bratia moji, že som do katolíckeho kepienka oblečených pánov Skaličanov minulý raz apo- stolmi pomenoval. Uznávam teraz omyl môj. Nie sú to *apoštolí* tam pri tých neomylných «Katolíckych Novinách», lež sú to veru len *proroci*, ale len kapustní proroci.

Len si pomyslite, bračekovci, tí páni skalickí. obla- žovatelia slovenského národa, ktorí haňbili sa za meno slovenskej *národnej* strany a radšej ľudákmi sa menujú, títo páni dali sa na remeslo prorocké. Nie na darmo bý- vajú v Skalici, kde kedysi vychádzaly snárske ohlupujúce knihy «od Fr. Škarnicla a jeho synú.» Ohlupujúce pro- roctvá pustili teraz do sveta, keď v «Kat. Novinách» o «budúcnosti kresťanskej politiky v Uhorsku» rozmýšľali. Z tohoto skalického proroctva vysvitá, že pánom Skali- čanom lepšie pristane «dubovou a železnou palicou» rozsirovať mier a pokoj v krajine sv. Štefana kráľa, lep- šie im pristane o ostrihomskom «čibuku a paprikovanej slanine» vyprávať tomu milovanému a holubičíemu ná- rodu slovenskému, ako púšťať sa do prorokovania.

Počujte milí moji starí ľudáci, čo tí páni skalickí proroci prorokovali. Oni prorokovali, že Viedeň ani počuť nechce o starých ľudákoch a že pri voľbách iba gróf Ján Zichy bude mať prajné výhľady. Prorokovali, že Viedeň bojí sa Kossuthistov, týchto «arcinepriateľov celého kresťanstva, zvlášte ale katolíctva». A teraz čo sa stalo? Oj, zhrzte sa skalickí proroci! Týchto kossuthistov, teda týchto «nepriateľov celého kresťanstva», milostivý náš pán kráľ do Viedne zavolať na výsluch ku sebe a radil sa s nimi o pokoji krajinskom. Aj gróf Andrassy povola- ný bol ku kráľovi v tej istej záležitosti. Teraz ale už aj Viedeň má ministrov z kossuthovej strany, aj z tej koa- licie, od prorokov skalických tak osočovanej. Proroci ska- lickí teda špatne luhali i na pána kráľa, keď do sveta trúbili, že kráľ ani počuť nechce o tej grófskej vraj a panskej koalícii.

A počujte len ďalej. Proroci skalickí špatno luhali na vodcov koalície, keď vždy vytrubovali, že vodcovia

uhorskej koalície nechcú dať všeobecné právo hlasova- nia; a teraz vysvitlo, že tí osočovaní grófi ešte väčšiu lásku majú k ľudu, ako bývalý minister Kristóffy, od ska- lických prorokov zvelebovaný. Áno, gróf Apponyi a s ním vodcovia koalície, širšie právo hlasovania žiadajú teraz, nežli páni Kristóffovci. Títo zlí páni grófi teraz zahaňbili prorokov skalických, lebo teraz väčšie právo žiadajú pre ľud, a pre seha len na žiadosť kráľa prijali ministerské hodnosti.

Noľúbila sa koalícia skalickým prorokom preto, keď proti vojenským výdavkom vystupovala. Či to nie je do smiechu? Tí skalickí priatelia ľudu slovenského na oči vyhadzujú našej ľudovej strane, že «vo Viedni dobre ve- dia o tom, že maďarsko-ľudová strana bola to, čo vohnala Kossuthistov do obštrukcie *proti vojenským predlohám!*» Nuž či to nie je zásluha pre ľudovú stranu našu, keď ľud bráni a zastáva «proti vojenským» tarchám? Teda tí pro- roci nedbali by, aby sme *čím viac dávali Viedni* na ka- nóny a aby *čím viac slovenských synkov* išlo ku vojsku a rodičov úbohých aby nechali bez pomoci? Ej, ej, tí páni skalickí proroci veľmi krásne chcú bojovať za ten úbohý ľud, keď mu viac kanónov a rekrútov chcú zavesiť na krky, ale debrecínsku slaninu mu nechcú dopriať.

Ba ozaj či tí proroci skalickí nejedávajú slaninu pa- prikovanú. Ej, čo by nie! Z čoho že by mali také hla- dunké tváričky. Ba či naučili sa i «mondokovať» (ako to oni píšu) po maďarsky? Horky že nie! Ako že by mohli byť pánmi, učenými fíškálmi, lekármi, farármi. A či nie sú preto dobrí Slováci. Ej, čože by nie! Len to je chyba, že tú sladkú slovenčinu rozširovať chcú pomocou *če- štiny, moravčiny* a akejsi starosvetskej, či starovereckej *hlaholčiny*. Pomocou tmy rozširovať chcú svetlo, pomocou zimy rozširovať teplo. To je rozum ozaj prorocký! A že vraj oni stoja na základe a stanovisku sv. Štefana. Veď či sv. Štefan nehľasal lásku k Uhorsku, a či vari ku Če- sku a Moravsku? A či sv. Štefan hľadal priateľov medzi *ruskými páni bratmi!*

Starý ľudák.

Do prievidského okresu!

Ľudáci! Znovu nastal čas, aby sme určili, kto nás má zastupovať na sneme a kto má brániť z nášho splno- mocnenia slobodu národa. Znovu sa máme shromaždiť pod zástavou strany kresťanskej, ktorej my od prvku sme boli najvernejšími hojovníkmi. Už aj pri lanskej voľbe ste ukázali, aká ste sila, už aj vtedy ste dosvedčili lásku ku pánu Kolomanovi Brestyenzskému, lenže zlomyselný ne- priateľ zákerným spôsobom vytrhol vám z ruky zá- stavu víťazstva a nasilil na okres človeka, ktorého ste vy nechceli a nenávideli, s čím spôsobil vám ziaľ a krivdu neslýchanú. Ale čože bolo liberálom robiť nezákonnosti a zbojstvá? Ba ešte vískali, že sa im to tak výborne po- darilo. K tomu boli vychovaní. Hlavné bolo, aby mzdu obdržali za hriech a aby znivočili p. Kolomana Brestyen- ského nášho milovaaného kandidáta.

No nech len teraz idú tak na nás! Ak majú sme- losť, nech pri včulajšej voľbe ukážu tie figle, ktoré na

veky udrely na nich biľag potupy! Veď aj teraz bude pán Koloman Brestyenzsky našim kandidátom! Aj teraz on bude viesť k víťazstvu stranu kresťanskú! Neopovážia sa, lebo stihol ich trest boží, nenie siac tej hriešnej strany liberálnej, pred ktorou oni hlavy klonili. Viem, že aj teraz horí v nich tá istá nenávisť a pomsta oproti milému našemu kandidátovi, lenže mlčia, lebo nenie viac zástupcov, ktorí by hriech kryli a bránili lupičov práva volebného. My vieme, kto je nám p. Koloman Brestyenzsky. Ukruťná nevďačnosť bola by od nás, keby sme ho nezvolili za vyslanca nášho. Hoc ako brojili oproti nemu planí jeho nepriatelia, hoc koľko neprijemností a škody mu zapríčinili, my ho neopustíme. Ba čím je väčší vztek nepriateľov, tým väčšia je naša láska k nemu. Dvihame ruky k prisahy, že verne pôjdeme s ním do boja. Do predošlej slávy postavíme zástavu kresťanskej strany a zmyjeme špinu z okresu prievidského, ktorú násilní nezbedníci na ňom nechali. Dáme príležitosť nášmu milému kandidátovi, nech prednesie v krajinskom dome, koľké krivdy trpel okres prievidský od liberálnych bašov. Len on bude našim ablegátom. Boh všemohúci dopraje nám tej radosti. Hore sa teda ľudáci ešte s väčšou oduševnenosťou a silou ako dosiaľ! Nedajme sa, čo by sa peklo postavilo oproti vám! Ten oheň ľudácky, ktorý plápolá v srdciach vašich, rozduchujte bez prestania! Chodte na voľbište pod bielymi zástavami, čo toľko znamená, že nežiadate odmenu od milého vášho kandidáta! Len liberáli sú lakomí a len tí kupčia s vôtumom. My budme statoční a veľkodušní! Zariaďme v deň voľby takú slávnosť, akú ešte okres nevidel. Ukážme svetu, kto sú ľudáci okresu prievidského a ako treba bojovať za našu kresťanskú ľudovú stranu!

Nech žije p. Koloman Brestyenzsky! *Smelý korteš.*

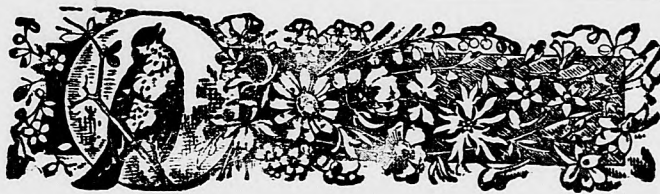
Proroci že už budú mlčať.

Páni skalickí proroci sú naplašení, ako vrany, keď medzi ne hrom vpáli. Dva hromy vpálily do tábora skalických prorokov. Dva články peštianskych novín odhalili nekresťanské a potuteľné chovanie sa skalických prorokov. Čierne na bielom, vlastnými slovami a kresťanstvo urážajúcimi čarbaninami skalických prorokov dokázano jest nepekné a nesvedomité urážanie kríža, Panny Marie, biskupov, ba i chudobného robotníckeho ľudu. Veď páni skalickí proroci vysmievali sa ešte i zo *slaniny a gatí* maďarských chudobných robotníkov, a predsa katolícku trúbu berú do nemastných úst svojich, hlásajú lásku ku blížnemu a bojovať chcú za právo vraj chudoby, ako kresťanskí socialdemokrati.

Teraz títo falošní proroci natoľko zostali omráčení, že nevedia kam z konopí. Proti zrejmej pravde, z ich vlastných slov dokázanej, nemôžu sa pohnuť a preto teraz na vedomie dávajú, že viacej *odpovede už nebudú dávať* na žiadne výpady. Dobre, dobre páni proroci. Keď žiačik nevie, čo má odpovedať, nuž radšej mlčí. Mlčte len skalickí žiačkovia a neluhajte už viacej. Neluhajte, že sa naša ľudová strana spojuje s freimaurermi, Bánffy-

stami a so židmi. Rozmýšľajte nad tým radšej, že ste vy spojení s ruskými páni bratmi, s privržencomi ruského Tolstoja, *revolucionára*; rozmýšľajte, že ste spojení s tými luteránmi, ktorí v časopise «Tranocius» bezočivo napadli nášho svätého otca, rímskeho pápeža; rozmýšľajte, že to bohorúhavé urazenie Panny Marie v peštianskych novinách, ktoré nám na oči vyhadzuje, pochádza od *prešporského luterána* Masníka. S týmito Pannu Mariu urážajúcimi «*Masníkovci*» spojili ste sa vy páni proroci a vo vašich «Katolíckych Novinách» nechceli ste priniesť a uverejniť osvedčenie nespalského pána farára proti tým luteránskym «Tranocius»-ovským nápadom napísané. Vy nechcete, či vari nesmiete ublížiť pánom luteránskym masníkovcom, Pannu Mariu urážajúcim, či nesmiete obrániť nášho rímskeho pápeža, aby sa páni bratia od «Tranociusa» na vás prorokov, do katolíckeho kepienka oblečených, nahnevať neráčili. No, teda len mlčte, skovajte sa ako zajaci a dajte si doniesť debrecínskej slaniny aj s tým ostrihomským čibukom.

Turčan.

POLITICKÉ CHÝRY.

Katolícka viecha slovenskej ľudovej strany.

Pod týmto heslom čítame v «Alkotmányi» od 14-ho apríla nasledovnú zprávu: Dľa zpráv novín hlavného mesta mužovia národnej strany sväto-martinskej, na jejich čele zo Svätého Petrohradu veľké vyznačenie obsiahnuví nedávno Pavel Mudroň, 5. tohoto mesiaca držali shromaždenie a «jednohlasne» zostavili z viacej punktov pozostávajúci manifest, v ktorom postaviac sa na stanovisko oproti «spojeným národnostným» a oproti mladým silám najnovšej «slovenskej strany ľudovej» vyvíňujú program slovenskej národnej strany. Táto zpráva novín nezodpovedá celkom pravde, bo na spomenutom shromaždení Svätomartinčanov zastúpení boli tak spojenci národovci, ako aj «slovenskej ľudovej strany» vodcovia. Zo stránky skalickými «Katolíckymi Novinami» rozširovanej slovenskej ľudovej strany bol tam Ferdinand Juriga, rímsko-katolícky farár, ktorý teda tiež prihlásil sa ku manifestu, dľa sväto-martinských «Národných Novín» «jednohlasne» sostavenému. Nemôže teda stáť ani to, že manifest Mudroňov zaujíma stanovisko «mladým silám» slovenskej ľudovej strany protivné. Veľmi dobre sa oni snášajú tí luteránski Martinčania a takrečených «Katolíckych Novín» katolícki kňazi a redaktori, z jejichž «kresťansko-katolíckeho» smeru strhol nedávno závoj «Alkotmányi» ku veľkej inrztosti skalických matadorov a tých «mladých sil». Sbor biskupov na posmech uvádzajúce, pri tom ale lživým spôsobom, biskupským požehnaním honosiace sa «Katolícké Noviny» v poslednom čísle pevne

sľubujú teraz, že na nápady «Alkotmányu» a «Kresťana» viacej odpovedať nebudú, čo by im pravda aj fažko padlo, bo proti odhaleniu v «Alkotmányi» uverejnenému a hodnovernými dôkazmi potvrdenému ničoho nemôžu predniesť ku ospravedlneniu svojmu tie skalické rímsko-katolícke «mladé sily». Veľmi to označuje tie «Katolícke Noviny», že nechcely a neopovážily sa uvernejší protest pána biskupa vojenského proti tomu biskupskému poženianiu. Len pod čiarou na nepatrnom mieste uverejnili v tejto záležitosti krátke listivé opravenie, aby nábožný ľud slovenský nenahliadnul do čista zlomyselnej cigáňstva skalickej ľudovej strany slovenskej. Ešte viacej označuje katolíckych kňazov a redaktorov «Katolíckych Novín» tá okolnosť, že ani na článok luteránskych novín «Tranocius» zvaných, rímskeho pápeža tupiaci a hanobiaci, nechcely doniesť odpoveď a obranu rímsko katolíckeho farára nespalského. Katolícke kňazstvo horných strán vôbec veľmi sa pohoršuje nad tým, že ani pápeža rímskeho bránia nechcejúce a sbor biskupský na posmech uvádzajúce «Katolícke Noviny» ešte doposiaľ nosia meno katolícke. Tá žiadosť vyslovuje sa všeobecne, aby patričná vrchnosť cirkevná užívanie katolíckeho mena zakázala takým novinám, ktoré ku skaze nábožného ľudu slovenského ani tým najvážnejším požiadavkám katolíctva vyhovieť nechcú a miesto reči uhorskej, z ktorej sa jednotajne vysmieávajú a ktorú nanajvyš nenávidia, odporúčajú čitateľom svojim nerozumnú reč staroslaviansku glogolit.

Volebné pohyby.

Nenie prítomne vážnejšieho predmetu, ako sú volebné pohyby. Je to preto, že od týchto volieb veľmi mnoho závisí tak pre celú krajinu. ako aj pre jedného každého občana. Chystajú sa preto ku týmto voľbám všetky politické stránky, čo v minulosti účinkovali na sneme, kde tu ožívajú aj liberáli a utvorená najnovšia stránka pod mnoho sľubujúcim menom «slovenskej ľudovej strany» vystupuje tiež na politické dejisko po jednotlivých okresoch s takým ohňom, ako keby ľud celej krajiny a predovšetkým horných krajov jedine od jej úspechu očakával mal blaho a spásu. Za príkladom druhých stránok postavila aj kresťansko-ľudová strana svojich kandidátov v tých okresoch volebných, jejichž dôverou sa doposiaľ honosila a vo viacej takých, kde rátať môže na úspech. Z kresťanskej ľudovej strany postavení sú teda ako kandidáti v nasledujúcich okresoch:

Aranyos-Maróth: *Alexander Karácsonyi*. Horlivý priateľ ľudu kresťanského. Okres Zlaté Moravce nemôže si žiadať svedomitejšieho a usilovnejšieho ablegáta, ako mu bude Alexander Karácsonyi. Zná on ľud kresťanský a všetky potreby jeho a vláde vedomosťou a smelosťou záujmy voličov svojich na sneme zastávať.

Bazin: Dr. *Michal Dömötör*. Tento veľazaslúžený ľudák už aj doposiaľ svedomite zastával okres pezinský. Čo horlivý ablegát v záujme voličov svojich pracovať, podujat a previesť môže, o tom musia svedoctvo vydať tí nesčíselní voličia, ktorým dr. Michal Dömötör v jejich ťažkých záležitostiach pomohol. Ako ablegát tento dolo-

siať zastával ľud pred súdmi a na sneme, tak ho neohrozene zastupovať bude aj napozatým. K tomu je dr. Michal Dömötör kandidát kresťanskej ľudovej strany, jemu oproti postavený kandidát dr. *Franc Jehlička* je ale kandidátom *slovenskej ľudovej strany*. Táto strana ale nenie katolícka. Dr. Franc Jehlička, bárs je kňaz katolícky, je kandidátom svätomartinských luteránov. Za takéhoto luteránskeho kandidáta katolícky voličia pezinského okresu hlasovať nemôžu, bo by kroz to hlasovali proti sebe a proti katolíckej viere. Nech žije dr. Michal Dömötör, kandidát kresťanskej ľudovej strany!

Baksa: *Franc Darányi*, ako ablegát ľudovej strany účinkoval aj v poslednom ciklusi snemu. Voličov okresu svojho podporoval radou i skutkom. Vyvolenie jeho je isté. Nech žije!

Csorna: *Štefan Rakovszky*, bývalý podpredseda snemovne a podpredseda kresťanskej ľudovej strany. Volebný okres tento už od dávna zastupuje. Vyvolený bude jednohlasne.

Csáktornya: Dr. *Béla Landauer*. Okres tento bol vždy ľudovej strany. Možno že tu vystúpia aj takí, čo sa sami kandidovať budú. Kresťanská ľudová strana však ako v iných okresoch, tak aj tu istotne zvíťazí.

Eszterháza: Pápežský praelát *Ján Molnár*. Nenie ablegáta, čo by za kresťanskú ľudovú stranu a za voličov svojich v každom ohľade viacej bol urobil a obetoval, ako pápežský praelát Ján Molnár. Presvedčení sú o tom v prvom rade jeho voličia a preto si ho zas istotne vyvolia.

Érsekujvár: Dr. *Pavel Kovács*, horlivý zástupca kresťanskej ľudovej strany aj doposiaľ. Celý okres jeho vie, ako on utlačenému a ukrivdenému ľudu pomáhal. Novozámski kresťanskí ľudáci nebudú nevďační a podistým si ho vyvolia.

Héthárs v Šáriši: Dr. *Achilles Baán*. Horlivý ľudák, ktorý ako celkom neodvislý veľkostatkár a muž učený, nielen rozumom a vtipom na sneme, lež i hmotne podporovať môže voličov svojho okresu. Agenti luteránskeho «Týždennika» od jedného času pod ochranou nezákonnej vlády usilovne búrili síce ľud kresťanský aj v tomto okrese. Možno že sa luteránom aj podarilo jedného-druhého slabúcha a nestáleho katolíka zvieť z cesty pravdy, katolícki voličia týchto krajov vôbec a predovšetkým v okrese Héthárs nedajú si natisnúť kandidáta luteránskeho z Turé. Sv. Martina, lež si jednohlasne vyvolia za ablegáta kandidáta kresťanskej ľudovej strany, a to je: dr. Achilles Baán.

Hódság: *Peter Zundl*, od jakživa horlivý ľudák. Vyvolenie jeho je istotné.

Körmöczbánya: *Karol Ember*. Chýrny učiteľ a vychovateľ pospolitého ľudu. Kresťanská ľudová strana od desať rokov vždy pevne stála v Kremnici, kandidát jej teda ako chýrny učebár, dobrý katolík, bo je rytierom pápežského rádu, a ako horlivý ľudák podistým bude aj vyvolený.

Kisszeben: *Ján Kurimszky*, neunavený apoštol kresťanskej ľudovej strany a obetovavý priateľ šarišského ľudu. Možno že luteránským «Týždennikom» pobalamú-

tení voličia jeho okresu postavia mu protikandidáta z Turčianskeho Svätého Martina, za to ale Ján Kurimszky istotne zvíťazí, bo sa katolícki prívrcenci kresťanskej ľudovej strany nedajú martinským luteránom.

Lövő: Dr. *Karol Hencz*. Vyvolenie tohoto horlivého ľudáka je v každom ohlade zabezpečené.

Lendva: Dr. *Béla Nyáry*. Odhodlaný vyslanec kresťanskej ľudovej strany a neohrozený zástupca práv spoločitého ľudu bude istotne znovu vyvolený.

Magyaróvár: Dr. *Alexander Giesswein* veľmi pochvalne účinkoval na sneme a v kresťanských spolkoch; voľba jeho je zabezpečená.

Marcali: Dr. *Mikuláš Zboray*. Ako horlivý člen kresťanskej ľudovej strany bezzistne a ochotne zastával svojich voličov a vôbec všetkých utisnutých v nesčíselných pádoch. Voľba mu je uistená.

Nagy-Kanizsa: Gróf *Aladár Zichy*, velazaslúžený predseda kresťanskej ľudovej strany a minister a latere. Čo gróf Aladár Zichy podujal, obetoval a pracoval za obranu práv vlasti, za blahobyť ľudu kresťanského, to sa v krátkosti ani nedá opísať. Vedia to ako celá krajina, tak v prvom rade jeho voličia a preto si ho jednohlasne za ablegáta vyvolia.

Nagy-Tapolcsány: Gróf *Ladislav Hunyady*. Kresťanská ľudová strana bola vždy náležite sriadená v tomto volebnom okrese, proti prúdu liberálnemu ťažko jej však bolo zvíťaziť. Voľba kandidáta kresťanskej ľudovej strany je ale pritomne zabezpečená.

Németujvár: Dr. *Alexander Simonyi-Semadam*, známy a chýrny ablegát kresťansko ľudovej strany už vo dvoch ciklusocho zastupoval ľud tohoto okresu a v snemovni pri každej vážnej príležitosti rečnil za práva vlasti a v záujme občanov. S veľkým oduševnením bude vyvolený, ačpráve strojí sa proti nemu vystúpiť zvestný Julius Rosenberg, liberál, ktorý tam už raz bol prepadnul.

Nagy-Márton: Dr. *Štefan Tálos*, horlivý prívrcenec kresťanskej ľudovej strany, ktorý podistým vyvolený bude.

Privigye: *Koloman Brestyénszky*. Pochvalne znamy rozširovateľ kresťansko-ľudovej strany. Neunavný a bezzistne obetovavý priateľ kresťanského ľudu v privedzskom okrese. Následkom nesvedomite neludského prevedenia poslednej voľby v menšine ostal oproti Ďurovi Csillaghymu. Včul však keď sa nenie čo obávať liberálnych figlov a ponevác kresťanský ľud s povdačnosťou musí uznať prevelké zásluhy svojho spoluobčana, ablegátom privedzského okresu nemôže byť iný ako Koloman Brestyénszky.

Rózsahegy: *Edmund Beniczky*, horlivý člen kresťanskej ľudovej strany. V tomto okrese dali si národovci z Turčianskeho Sv. Martina kandidovať dr. *Vavru Šrobára*. Toto je teda kandidát luteránskej národnej strany. Za kandidáta luteránskej martinskej strany voličia katolícki ružomerského okresu nemôžu sa oduševňovať, ani nemôžu naň hlasovať. Ktokoľvek by im aj toto radil a ku podobnému ich povzbudzoval, ten je nepriateľom viery katolíckej. Katolícki voličia ružomerského okresu hlasujú preto do posledného chlapa na kandidáta kresťanskej ľudovej strany! Benický nech je vaším ablegátom.

Rum: *Franc Buzáth*, od samého počiatku horlivý člen kresťanskej ľudovej strany, ktorý sa v každej vážnej otázke v snemovni neohrozene ohlásil, vyvolený bude jednohlasne.

Rigyicza: Dr. *Kornél Ábrányi*, člen kresťanskej ľudovej strany, vyvolenie má zabezpečené.

Szakolcza: Dr. *Ján Csernoch*, pápežský praelát a kanonik ostrihomský, muž hlbokoj učnosti a rozsiahlych vedomostí, horlivý člen kresťanskej ľudovej strany, v každej vážnej otázke prehovoril vždy na sneme, za volebný okres svoj donášal veľké hmotné obete. Voličia okresu skalického len hlas podlžnej povdačnosti nasledovať budú, keď jednohlasne vyvoleným ablegátom jejich stane sa dr. Ján Csernoch.

Szempecz: *Csizmadia N.*, neohrozený ľudák, ktorý v každom ohlade zaslúži, aby si ho voličia tohoto okresu poznove vyvolili za ablegáta.

Szécsény: Gróf *Gejza Majláth*, muž hlbokého presvedčenia katolíckeho a horlivý člen kresťanskej ľudovej strany voľbu má zabezpečenú.

Sárvár: *Otto Förster*, odhodlaný člen kresťanskej ľudovej strany vyvolený bude jednohlasne.

Stomfa: *Ján Trubínyi*, ablegát horlivý kresťanskej ľudovej strany. Nepriatelia kresťanskej ľudovej strany ho mnoho napádali v luteránskom «Týždenniku» a v «Katolíckych Novinách». Nápady tieto byly vôbec bez základu a zlomyseľné. Jediná príčina jejich bola, že v stupavskom okrese vystúpiť chcel *Ferdiš Juriga*. Luteránska národná strana z Turčianskeho Sv. Martina kandidovala tohoto katolíckeho kňaza. On prijal túto kandidáciu proti svojmu spolubratovi, proti kresťanskej ľudovej strann, na pohoršenie veriacich katolíkov, bo drží s luteránmi z Turčianskeho Sv. Martina a spriahne sa s bár kým na svete, len aby mohol byť ablegátom. Stupavskí voličia sú však ešte natoľko katolíci, že ukážu luteránskemu kandidátovi, že nebude ablegátom a Ferdiš Juriga si darmo rukávy vyhrňal. Hlasujte na pána Trubínyiho.

Tovarisova: *Štefan Adamovich*, horlivý ľudák bude iste vyvolený.

Ujbánya: Dr. *Karol Wildfeuer*, neunavený člen kresťanskej ľudovej strany. Všetky svoje schopnosti a celý svoj čas venuje bez osohu zakladaniu kresťanských spolkov. Dr. Karol Wildfeuer za duševné a hmotné blaho ľudu viacej vykonal, ako celá slovenská ľudová strana aj s Turč. Sv. Martinom dohromady. Táto zriedkavá spoločnosť nechce ale, aby katolíkom v Uhorsku aj hmotne dobre išlo. Jarmo ťažké luteránske chcejú na krky zavesiť katolíkom, preto poslali do novobanského okresu ako protikandidáta dr. *Augusta Rátha*. Tento pravda včul ako zbesnelý kortešuje po celom okrese. My však len to očakávame, že novobanskí katolíci nesadnú na lep tomuto apoštolovi luteránskej národnej strany a ablegátom jejich bude zase podistým dr. Karol Wildfeuer.

Vágvecse: Dr. *Dezider Ajtics-Horváth*, neunavený ľudák dňa 17. aprila s veľkým oduševnením bol kandidovaný a vyvolený bude jednohlasne za ablegáta kresťanskej ľudovej strany.

Zboró: Dr. *Michal Artim*, veľkých zásluh a po celom okolí veľkého vplyvu Iudák bude jednohlasne vyvolený.

Zsámbokrét: *Béla Rakovszky*, muž hlbokého presvedčenia a oduševnený Iudák, mnohé roky účinkoval pri krajinských vyslanstvách v Zanzibari, v Perzii a posledný čas v Paríži, ako priateľ Iudu a brat podpredsedu kresťanskej Iudovej strany zasluhuje úplnej dôvery a toho, aby jednohlasne vyvolený bol za ablegáta okresu žabokreckého.

Zircz: Dr. *Franc Udvary*, od dávna horlivý člen kresťanskej Iudovej strany vyvolený bude zaiste jednohlasne.

Zalaegerszeg: Dr. *Jozef Farkas*, ako horlivý člen kresťanskej Iudovej strany chľúby sa obľubou celého volebuého okresu a vyvolený bude pravdepodobne jednohlasne.

Baán: *Julius Jánoky*, veľkostatkár a horlivý Iudák, oproti luteránskeému kandidátovi *J. Minárikovi* voľbu má zabezpečenú.

Csacza: *Emil Gyuriss*, známy Iudák a katolík bude istotne vyvolený.

Gyórsziget: Gróf *Aladár Zichy*, predseda Iudovej strany a minister bude istotne vyvolený.

Vágbesztercze: *Georg Szmrecsányi*, horlivý Iudák, verný katolík. Čisto Iudový okres tento istotne ho vyvolí bárs by aj dajaký potmehúdel s iným programom proti nemu vystúpil.

Iudová strana kresťanská ešte vo viacej okresoch postaví svojich kandidátov. Poneváž ale luteránska národná strana všemožne sa namáha o mandáty, katolíckym Iudákom pevne treba vydržať pri zástave kresťanskej Iudovej strany.

BESEDNICA.

A potom?

Dvaja mladí dôstojníci vstúpili do parížskeho Notre-Dame kostola. Teraz sa vyslobodili z vojanského ústavu, po skončení dlhého učenia chceli si obzrieť Paríž.

— Zaslúžime, aby sme si po osemročnom trápení odpočinuli a spravili pár dobrých dní — mysleli v sebe mladici.

Chceli obzrieť tiež dakoľko kostolov, a takto sa dostali do najkrajšieho kostola mesta Paríž, menom Notre-Dame.

Obzerali utešené maľby, kresby a sochy, až zrazu prišli k jednému malému bočnému oltáru. Pred oltárom klačal kňaz, za jeho chrbtom stála spovedeľnica v tajnostnej nemote.

— Ty, čo tu hľadá tento kňaz? — pýta sa jeden dôstojník svojho priateľa.

— Snáď teba čaká, aby ťa ospovedal, — odpovedal mu priateľ posmešne.

— Prečo to hovoríš s posmešným úsmevom? Myslíš že by som sa už nevedel, alebo neopovážil vyspovedať?

— Zdá sa mi, že si uhádol.

— O čo sa stavíš, že zavolám toho kňaza do spovedeľnice?

— O čo? O dobrý obed, ale v prvom hostinci.

— Tu je ruka, — povedal ten smelší a potom pristúpil ku kňazovi a šeptal mu dačo do ucha.

Kňaz vstal, šiel do spovedeľnice, dôstojník klaknul a súdruh jeho však sadnul si do lavice.

Minie päť minút, kamarát sa neukazuje; minie desať minút, ba aj štvrt hodiny a ten ešte sa nehne. Konečne blíži sa, súc v tvári celý červený.

— No kamarát, ako vidím vyhral si stávkku. Podme zaraz k dobrému obedu, ja platím.

— Dnes nie.

— Nie? A prečo nie?

— Lebo žiadnu vôľu nemám k tomu, — odpovedal mu vážne.

A hoc ako nahováral priateľa, nevedel ho zviešť, aby šiel s ním.

Čo sa stalo v spovedeľnici?

Nič inšie, len to, čo neskorie sám mladý dôstojník vyzozprával. V spovedeľnici takto oslovil kňaza:

— Duchovný otče, mne sa ani nesníva o tom, aby som sa spovedal, len preto som tu, lebo môj súdruh tvrdil, že nemám smelosti ísť sem. Ja staval som sa s ním, že to vykonám a hľa tu som.

— Dobre. Koď sa spovedať nechcete, tak vyprávajme sa o inom. Povedzte mi priateľu, v akom rangu ste pri vojsku?

— Teraz ma vymenovali za poručíka.

— A jak dlho zostanete v tomto rangu? — pýtal sa ho ďalej duchovný otec.

— Šesť rokov prosím, potom ale budem nadporučikom.

— A potom?

— Potom, po istom čase zostanem stotníkom.

— A potom?

— Zložím skúšku a potom vymenujú ma za podplukovníka.

— Pekne! A potom?

— Časom zostanem plukovníkom.

— A potom?

— Ah, Bože môj! To by bolo veľké šťastie pre mňa, keby som sa dostal medzi vojvodcov.

— No, povedzme, že vám bude slúžiť šťastie a vy postavíte si na hlavu klobúk vojvodský. Ale čo sa stane, keď vás vymenujú za generála?

— Duchovný otče, neopovážim sa myslieť na to, aby bol volakedy hlavným náčelníkom.

— Nuž ale povedzme, že obdržíte berlu hlavného náčelníka, čo sa stane potom, keď obdržíte tú najvyššiu hodnosť pri vojsku?

— Potom už nič inšie nenasleduje.

— Teraz ja vám poviem, čo bude nasledovať. Potom príde smrť, po smrti však súd a keď ste bez náboženstva žili, večné zatracenie. Pane, vy ste mňa veľmi obrazili — hovoril — keď ste moje najsvätejšie povolanie za hračku

držali a učinili ste ho predmetom stávky. Jak je vo vás cit statočnosti, tak dáte mi zadostučinenie za tú urážku. Povinnosťou vašou je odpýtať odo mňa.

— Odpustte, duchovný otče, ľutujem svoju ľahkomyselnosť.

— Odpustím vám s radosťou, — odpovedal urazený kňaz mladíkovi, — ale len pod jednou podmienkou.

Nastal prvý večer. Poručík klaknul pri posteli a začal hlasne:

— Zomrem... — ate neopovážil sa dodať: nestarám sa o to. — Po smrti pôjdem pred súd boží, — ale ani k tomu nedodal: čo ma do toho. — Keď bez náboženstva žijem, — aj tu zamlčal: ale nedbám.

Na druhý deň ustavične tieto slová hučaly v jeho

Prvé sväté prijímanie.

— Pane, ak je možno, mile rád splním to, čo odo mňa žiadate.

— Podmienka táto nenie iné, len to, že vy za osem dní, prv, než by ste večer ľahli do postele, klaknete na okamih a budete nahlas odriekať: «Zomrem... ale nestarám sa o to! Po smrti pôjdem pred súd boží, ale čo ma do toho! Keď bez náboženstva žijem, budem zatracený, ale nedbám!»

Mladý dôstojník sľúbil kňazovi, že vykoná, čo od neho žiada.

ušiach. Večer opätovne ich povedal. Tak podobne na tretí a na štvrtý deň.

V piaty deň chcel uspokojiť dušu svoju. Šiel teda do chrámu Notre-Dame, vynášiel tam toho duchovného a čosi mu šeptal do ucha a teraz už vážne sa vyspovedal a nie na posledy, lebo veľmi si vzal na srdce to slovo: A potom? A aby tomuto «a potom», to jest smrti smele mohol pozrieť do očí, zostal hodným, statočným a nábožným človekom.

Istotne neobanoval to.

Poslovenčil F.

CHÝRNIK.

Svätenie veľkého týždňa na dvore kráľovskom. Svätenie týchto, pre celý svet veľavýznamných dní započalo sa v zelený štvrtok so zvyčajným umývaním nôh 12 starcov. Obrady tieto odbavil dľa starodávnej obyčaje osobne jeho veličenstvo sám kráľ apoštolský. V dvorane obradov kráľovského zámku prestretý bol stôl pre dvanásť starcov. Nosičia doniesli jedlá a jeho veličenstvo kráľ predkladal ich sám týmto svojim hosťom. Po tomto obrade, ktorý predstavuje poslednú večeru Pána, jeho veličenstvo kráľ umyl nohy vodou každému starcovi a ovesil na krky každému malé vrecko, v ktorom bolo 30 strieborných korún. Starcov potom odviezli na kráľovských kočoch do jejich príbytkv. Podobné dary dostaly aj dvanásť starých žien.

Cesta arcikniežaťa Jozefa. Z talianskeho mesta Brindizi oznamujú, že arciknieža Jozef na parolodi «Kleopatry» prišiel z Kaira do Brindizi, z kadiaľ potom odcestoval do Neapola.

Pápežova zlatá ruža. Od roku 1366. pápeži vo štvrtú pôstnu nedeľu posvätia drahokamami vyloženú zlatú ružu, ktorú posielajú do daru panovníckym alebo iným popredným osobám. Ako sa londýnsky časopis «Daily Mail» dozvedá, pápež udelí zlatú ružu teraz slúbenici španielskeho kráľa, anglickej princeznej Ene Battenberskej.

Nový tajný radca. Jeho veličenstvo kráľ kaločskému arcibiskupovi drovi Júliusovi Városymu udelil hodnosť skutočného vnútorného tajného radcu.

Vďaka hlavného mesta kráľovi. Rada hlavného mesta tieto dni predpoludním vydržovala zasadnutie tým cieľom, že svolá mimoriadne valné shromaždenie. Na valnom shromaždení navrhnu, aby právomocnosť hlavného mesta vyslovila svoju vďaku kráľovi za to, že riešil ústavnú krízu. Valné shromaždenie vysloví zároveň dôveru novej vláde.

Deň 11. apríla, výročitý deň sankcionovania zákonov vynesených r. 1848., za vlády baróna Desidera Bánffyho vyhlásený bol za národný sviatok. Úradné služby Božie vydržované bývajú v Matiašovom chráme v Budíne. Tohto roku ale úradné služby Božie neboli vydržované a síce na návrh bývalého min. predsedu baróna Gejzu Fejérváryho, ktorý pre veľkotýždenné pobožnosti a pre politickú krízu nedržal za príhodné vydržovanie slávnosti.

Oheň. Z Detvy sdeľujú, že dňa 8. m. večer vypukol v mestečku Detva požiar, ktorému padly v obeť dva gazdovské domy i s bočnými staviskami. Oheň povstal pravdepodobne z podpalačstva. Škoda páci sa na 2500 korún. Domy boli proti ohňu assekurované.

Z biskupstva spišského. Eduard Szkalszký, kaplán zubrohľavský (Orava) poslaný je za administrátora do obce Szepes-Szent-Lőrincz. — Preložení sú kapláni: Ján Árvay z Nemeckej Lupče do Veľkého Bobrovca, Štefan Dudasko z Tvrdošína do Nemeckej Lupče, Ján Vojtassák z Ústa do Tvrdošína a Ladislav Mikula z Čimhovej do Zubrohľavy.

Kráľov dar budapeštianskemu zverincu. Z Viedne oznamujú, že zo zverince v Schönbrunne poslali do Budapešti po železnici viac zverov, ktoré daroval hlavnomestskému zverincu jeho veličenstvo kráľ. Zvieratá, ktoré minulé dni došli do Budapešti, sú nasledovné: 15 opíc, 2 tehory, 1 liška, 2 levy, 1 vlk, 2 medvede, 1 africký divý somár, 1 fava a 5 rozličných zriedkavých zverov.

Zadlávil ho rušeň. Z Vrútok oznamujú, že slošiar Rudolf Matulay zapodieval sa pod jedným rušňom. Prv než by bol vyšiel, rušeň sa pohnul a nešťastníka zadlávil. Matulay este len tri dni zamestnaný bol v strojárni.

Žltý prachový dážď v Cetinji. Z Cetinja sdeľujú, že tam minulé dni padal žltý prachový dážď. Všetky ulice mesta a strechy domov pokrýval žltý prach. Podobne padal žltý prach aj v Dulcigno, v Antivari a vo Fiume. Pravdepodobné je, že žltý prachový dážď stojí v súvislosti s výbuchmi Vezuva.

Chýry zo Spiša. Výbor spišskej stolice dňa 5-ho apríla držal svoje riadne jarné zasadnutie. Medzi iným vyzýva výbor obyvateľov stolice, aby prekazili šírenie sa panslavizmu. U nás ale — chvála Bohu — ešte neznáme o tejto nebezpečnej rane slovenského ľudu. U nás nemá to pôdy. Aj poblúdené «Katolícke Noviny» nechce náš ľud, ale krčovite sa pridýža svojho obľúbeného «Kreštana». Aj záležitosť mesta Belej sa pretriasla na zasadnutí. Belá by zase chcela prestať byť riadnym mestom a len veľkou obcou chce byť. Stoličný výbor ale túto prosbu Belanov odmrštil. — Za kráľovského notára do Starej Lubovne vymenoval ešte predošlý minister právnych záležitostí Vilhelma Ácsa (žida), ktorý dosiaľ v Prešove zastupoval miesto kráľovského notára a do Kežmarku Bélu Teókeho, advokáta. — Dňa 31. marca zomrel vo Viedni Július Demiány, vážený kupec kežmarský. — Teraz odsúdil súd Pavla Foltinszkyho, ktorý v Poprave veľký oheň zapríčinil, na 5 rokov žalára. — Spišský biskup dr. Alexander Párvy v obci Ugócz nachádzajúce sa pastvisko a role, čo 430 jutár obnáša, 23 gazdom obce Szepes-Véghely za 7000 korún do arendy dal. — Urbarialisti obce Jakubjan predali 24 jutár lesa za 20.200 korún. Les kúpil židovský drevokupec Vilhelm Krieger z Popradu. — V Osturni dňa 4. apríla zomrela manželka tamojšieho grécko-katolíckeho farára Augustína Podhajeczkého. — V Spišskej Magure napadol počiatkom apríla tak veľký sneh, že sa ľudia dňa 3. a 4. apríla sankovali. Od 5-ho máme krásne, jasné dni. Vo dne je tak horúce ako v lete, okolo poludnia máme aj okolo 25 stupňov tepla. Polné práce sa už všade začali. Dačo dážďa by sme potrebovali.

Obete baňskej katastrofy v Courriéresi. Z Paríža sdeľujú, že teraz už konečne ustálili počet obetí baňskej katastrofy v Courriéresi. Dľa tohto 1100 ľudí prišlo o život.

Zajímavé číslice. Ústredný statistický úrad minulé dni vydal svoj februárový sošit, ktorý obsahuje nasledovné statistické dáta:

Ludnanosť. V uhorskej krajine v mesiaci februári narodilo sa 60.367 detí a zomrelo 41.543 ľudí, teda prirodzený vzrast ľudu v mesiaci februári činí 18.824 duší. Z tohto na Horvatsko a Slavonsko pripadá 7867 pôrodov, 5746 smrtných pádov, teda prirodzený vzrast ľudu v Horvatsku a Slavonsku činí 2121 duší.

Sňatky. V uhorskej krajine v mesiaci februári 39.845 párov uzavrelo stav manželský, a síce: v samom Uhorsku 34.498, v Horvatsku a Slavonsku 5347. Z uzavretých sňatkov 3318 bolo miešaných, v Horvatsku a Slavonsku 114. Kresťansko-židovských sňatkov bolo 41. Z miešaných manželstiev v 727-ich pádoch sa stalo dohodnutie, a síce v 304 pádoch že budú deti nasledovať vieru otcovu a v 423 pádoch vieru matkinu.

Passy. V uhorskej krajine v mesiaci februári vydali 23.327 passov, a síce 18.190 cieľom vystahovania a 5137 iným cieľom. Prevažná väčšina passov znela do Ameriky a síce 19.139, do Rumunska 1156, do Nemecka 296 a do iných krajín 287. Smer cesty v 12.381 pádoch bol označený cez Fiume a v 4448 pádoch cez iné prístavy. V Horvatsku a Slavonsku vydali minulý mesiac 8148 passov. Prevažná väčšina passov aj tu znela do Ameriky.

Pustošiaci vulkán Mesto Neapol (Taliano) a jeho okolie nachodí sa od 4. apríla v hroznom nebezpečí. Sopka Vezuv už od tohoto dňa vyhadzuje zo seba oheň a lávu. Na oblohe sú popolavé mrakavy a žeravá láva sta rozvodnená rieka valí sa dolu úbočím vrchu pustošiac všetko, čo jej v cestu príde. Obyvateľstvo obcí ležiacich na úbočí Vezuva uteká do Neapolu, no ale ani tam nenie v bezpečí, lebo zem sa ustavične otriasa. Ochranné práce vybavuje príkladnou hrdinskosťou vojsko. Obyvatelia mesta Neapola a susedných obcí prežili v noci z 8. na 9. strašné chvíle. Bez prestania padal sirkový prach a popol. Nebo bolo čierne a povetrie také dusivé, že sotva bolo možno dýchať. O polnoci opanoval obyvateľstvo ešte väčší strach, lebo zem sa začala triasť; toho zemetrasenia sa veľmi obávali. Na Vezuve sa blískalo a blesky osvietili tmavú noc. Ľudia kričiac a lamentujúc bežali zo svojich domov do úzkych ulíc, na pobrežie mora a veľké námestia. Ženské sa poschádzaly a hlasne sa modliac, šly v processii do kostolov. — V obci Ottajano od Vezuva na sever vulkán otriasol zem a veľa domov spustoštil. Väčšia časť obce obrátila sa v rumy. Pod rumami eží asi 200 mrtvých. Veľa ranených museli tam nechať,

lebo ich nemali na čom odviezť. — V obci San-Giuseppe srútila sa strecha kostola práve keď boli služby Božie. V obci začal totiž padať popolový dážď, na čo ľud šiel do kostola, aby sa modlil za ochranu Božiu. Pokým bol ľud v kostole, na strechu napadlo toľko popola, že sa srútila. Asi 100 ľudí sa oratovalo, ale 105 osôb zasypal popol. Nešťastníci tak, ako sa tísli von, ostali stáť v popole a tak zomreli. Vojsko hneď začalo vynášať mrtvoly nešťastníkov. — V Neapoli je obyvateľstvo veľmi rozčulené a robí výčitky mestskej vrchnosti, že nedala odpratať z úzkych ulíc popol. Po uliciach sotva možno chodiť. Policajti len ťažko vedia udržať poriadok. Professor Matteucci oznamuje, že hlavný kráter Vezuva ostal o 250 metrov nižší; tak sa zdá, ako by štít vrchu odrezali britvou. O hroznom pustošení Vezuva vyslovujú mienku rad radom i učenci. Dľa mienky senátora Blasernu, profesora rímskej university, z Vezuva láva už nobude dlho tiecť. Vezuv je malý, ale prudký vulkán. Terajšie výbuchy Vezuva sú o veľa prudkejšie, než by mohli dlhý čas trvať. Láva zaiste zapríčinila obrovské škody. Najlepšie by bolo, keby okolie, ktoré zaliala láva, obyvatelia navždy opustili. Na takéto miestach nenie hodno bývať. Obec Torre di Gréco teraz práve už osemnásť raz zaplavila láva. Neapolu nebezpečie nehrozí. Že padá popolový dážď, to je len neprijemnosťou, ale nie nebezpečím.

Púť do Maria-Celly. S božou pomocou som si zamienil aj tohoto roku viesť púť z Rybian do Maria-Celly. Púť sa pohne z Rybian dňa 29. apríla ráno po sv. omši na železničnú stanicu. O 10. hodine sadne sa na vlak, ktorý ide do Veľkých Topolčian. V Topolčanoch sa presadne na vlak prichodiaci od Prievidce. O polštvrté sa presadne na vlak Šarluška-Úzbégh. Tam sa presadne zas na vlak do Galgócz-Lipótvár a z tadiaľ sa ide na noc do Prešporoku. V Prešporoku sa prenocuje, ráno 30. apríla sa batožina odovzdá furmanovi, pútnici ale idú ku svätým omšiam do kostola Jezuitov a z tadiaľ o 8-mej hodine s vlakom do Viedne. Tam sa odbaví obed a potom sa nastúpi cesta pešky do Maria Lanzendorfu. Kto si žiada pútny program, tomu vďačne posluži ku oslave Matky Božej pútny vodca v Rybanoch *Bartolomej Omelka*.

Púť do Lurdu (Lourdes). Dňa 6. mája pútna spoločnosť cestuje na južno-francúzske milostné miesto Lurd (Lourdes), po ceste stávi sa v Einsiedeln, Lyon, Paray le Monial a v Zürichu, vsade na 1 deň. Sdržovanie sa v Lurde ustálené je na 4 dni. Vysvetlenia a programy dáva a prihlasy do 20. apríla prijíma: Úrad farský Sasvár (Nitram.). Celá cesta trvá 15 dní.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požíčiek. Cieľ ústavu tohoto vytvárajú užernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podľžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhdovnenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

HOSPODÁRSTVO.

Slepačí hmyz.

Málo ktorá hospodina bedlí o to, aby kurínek vždy bol čistý. Nevymetie z neho trus, nenie teda div, že takýto kurín preplnený je rozličným hmyzom, ktorý kynozí hydinu. Takýto kurín veľmi ťažko možno vyčistiť a tak nepozor a ľahostajnosť hospodiny aj tu má svoje škodné následky.

Obyčajne dvojaký druh hmyzu sa živí na sliepkach, a síce dobre známe vši (švehla) a ku klieštu podobné ploštice, ktoré kde-tu slepými všami nazývajú a sú veľmi neprijemným hosťom v kurínoch. Škodné následky tohto hmyzu najmä tí hospodári vidia, ktorí vo veľkom počte dochovávajú hydinu. Zavšívavené sliepky aj pri dobrej krme schudnú, sú smutné a ustavične posedávajú, ba stáva sa, že aj odpadnú, lebo hmyz odoberá im krv. Mladé sliepky skrze hmyz nerastú a prestanú niesť aj vajcia.

Keď sú sliepky zavšívavené, čo ľahko zbadáť, keď im pozreme pod perie, vtedy kúpme rozmajrinového oleja, smiešajme ho so špiritom a striekajme to potom na telo sliepky, to isté urobme aj s hniezdom kvočky. Majme starosť na to, aby mali sliepky dostatočného piesku s popolom smiešaného, kde sa kúpať budú. Kuríny vymetajme čím častejšie, umývajte ich s horúcim lúhom, škáry a pukliny pozamazujeme a potom celý kurínek vápnom vybielme.

O mnoho nebezpečnejší hmyz je kliešť (slepačia ploštica). Má osem nôh, je biely, keď za dlhší čas nežral (hlad vydrží aj za dva roky), ináč je červenastý, bachratý a keď sa nacical krve, tak je veľký ako nečeť na malom prste. Táto špata len v noci napadne hydinu a na jednu sliepku vyškríabe sa ich aj do 50, obyčajne okolo chrbta a pod krídla. A tak napadnú úbohú sliepku, že tá na druhý deň ledva vládne na nohách stáť, tolko krve vycicajú z nej. Cez deň hmyz tento ukryje sa do škárok kurína, pod krov, medzi dosky a do kútov. V takejto schovánke vo veľkom počte odpočíva jeden na druhom cez deň. Ani tuhá zima mu neuškodí. Ani sa nepohne a jeden druhého hreje. Kde sa ploštice usedlaly, tam ich ťažko možno vykoreniť. Hospodár, ktorý má z dreva kurín a je on hmyzom preplnený, najlepšie urobí, keď ho rozoberie, drevo spáli, zem pod ním poobracia a vystaví nový na inom mieste. Kto má kurín nad chlievom, ten istotne ho neporúca a nespáli, ale jestli zbadá, že strecha jeho preplnená je plošticami, túto musí zhodiť a znivočiť, vakovku soškriabať, dvere a dlážku povyhadzovať a všetko obnoviť. Aj keď by bol kurín tehloú dláždený, aj vtedy musíme tehly novými vyčarovať, alebo aspoň vypáliť. Najlepšie je tehly s cementom vyhladiť, aby žiadnej škárky nebolo medzi nimi.

Hyd, prv než by sme ho do kurína pustili, bedlive prezrime, či nenie hmyzom napadnutý. Ak je, tak ho najprv olejom potreme, pod klonku ubytujeme a dobre krmíme. Na tretí deň s teplou mydlinou umyjeme a kým uschnú, v teplej kuchyni držíme. Potom znovu ich poobzeráme a len až sú čisté, pustíme do nového kurína. Takto musíme zachodiť aj s kúpeným hydrom. Najhlavnejšia vec, ako sme to už mnoho ráz povedali, je čistota. Kurín viac krát cez rok vybielme s karbolovým vápnom, drevené jeho čiastky smývame s horúcim lúhom a tiež potrimo ich karbolovým vápnom a všetky škárky pozamazujeme. Veľká robota, ale bez nej nezachránime hyd od cicavcov.

Gazda.

DOPISY.

Baňská Štiavnica.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom obľúbenom «Kreštane».

Volebné časy sú. Tiszova liberálna strana pri posledných voľbách na smrť odsúdená sa prítomne celkom už rozpadla. Dňa 11. apríla sama vyslovila nad sebou úradne, že už viacej žiť nebude. Slzy tých millionov občanov, čo pre liberálnu stranu na žobrácku palicu vyšli a z krajiny vyvandrovali, do neba volali o pomstvu. V mene božom už vlani ľud odsúdil liberálnu stranu, v mene voličov ličov koalícia teraz ako vládna strana, brániť a hájiť musí práva a záujmy utlačeného predtým ľudu. Ľud preto musí verný byť svojim vedom k rozkošiu podporovaným. Nemá za klobáse, za pálené, za guláš, za judáške peniaze hlasovať, ako to mnohí robili pod vládou liberálnou. Toto je hriech do neba volajúci a hriech aj preto, lebo to zákon prísne zakazuje. Dľa tohoto zákona toho, čo podpláca peniazmi, lebo bárs čo sľubuje s tým úmyslom, aby na istého kandidáta volič hlasoval, pokutovať môžu až do 6 mesiacov väzením a do 2000 korún peňažnou pokutou. Treťaný môže byť aj ten, čo dáva, ako aj ten čo berie. Keď to kandidát robí, k tomu ešte zrušia mu voľbu. Neslobodno napájať, ožierať voličov od vypísania voľby až po vyhlásenie kandidáta za vyslanca, tým cieľom aby hlasovali na daktorého z kandidátov. Ktorý volič takto pije, toho hlas bude zrušený. Opravdový kreštan ani haliera neprijme od kandidátov. Ku voľbe donesie sebou kus chleba, slaniny alebo brindze a niekoľko krajciarov a príde na svoje útraty oddať hlas, veď hľa ten ablegát za ľud chce žiť a pracovať, nesvedomitosť je výdavky mu robiť. Keď liberáli boli pri vláde, tí mali z čoho ľud podplácať a ho napájať, bo mali v rukách ten veľký masťný hrniec, koalícia nemá peňazí na podplácanie a iné hriechne veci. *Ľud si v koalícii podporovať musí nadovšetko kreštanskú stranu ľudovú. Obetovať musí za ňu všetko: čas, cestu ku hlasovaniu na svoje útraty.* V mnohých okresoch volebných sa ku tomuto voličia dobrovoľne odhodlali. Treba ich nasledovať. V novom sneme, ktorý teraz vyvolený bude, predloží koalícia zákonný návrh na rozší-

renie volebného práva. Mnohí z občanov, čo pod liberálmi nemali práva ablegátov voliť, dostanú teraz toto právo, bo zákon ten prevedený bude na základe kresťanskej spravodlivosti.

Aby sa ale tieto prvé voľby koalície poriadne previesť mohli, to je to najlepšie, keď si každá obec vyvolí výbor dôverníkov. Takto sa každý najprv dozvie, či je zapísaný do menoslova voličov. Tí, čo sú do menoslova zapísaní, rozdelia sa na menšie čiastky. Každých desať voličov vyvolí si jedného vodcu: dôverníka. Koľko rázy desať voličov je v obci, toľko dôverníkov si vyvolia voličia. Títo dôverníci spolu konajú odbor dôverníkov. Tento odbor sa stará, aby obec ku voľbe bola prichystaná, aby každý volič vedel, že má právo voliť, koľko má rokov, pod ktorým číslom domu býva, či dáke meno prezývacie nemá napísané v menoslove voličov. Na obecnom dome darmo vám musia ukázať menoslov voličov a aj si ho spísať môžete. Hlavný dôverník privíta kandidáta keď do okresu príde; za kandidáta sa vysloví, lebo kandidát veľa rozprávať ani nemôže, ani nemá toľko času, aby všetky obce okresu pochodil. Hlavný dôverník musí vysvetliť, čo kandidát chce a musí kandidátovi úprimne predložiť všetky záležitosti obce a s ním si dopisovať. Keď príde čas voľby, hlavný dôverník musí svojich voličov v poriadku držať a nadovšetko na to hľadať, aby voličia na mieste voľby triezvi boli, aby sa neopili, lebo voľba táto je nie voľba liberálna, lež spravodlivej ľudovej strany a koalície, ktorá za peniaze a za pálenie kúpiť hlas voličov za hriech drží. Toto všetko musia vysvetliť ľudu hlavní dôverníci. Hlavne táto voľba je prvá koalicionálnej vlády, preto aj musí byť čistotne prevedená, aby bola zrkadlom pre potomkov našich. Musí sa dať pozor, aby nepriatelia neodkúpili a bláznivými slovami nezvádzali voličov. Najlepšie nech z dom do domu chodí každý dôverník a tak dáva pozor na svojich desať voličov, hlavne v ostatný deň a v ostatnú noc treba dobrý pozor dávať, v tomto čase chodia vlci.

Nech si každý zamerkuje, že vyvolený ablegát je od voličov splnomocnený, aby potom v sneme rozhodoval nad voličmi a nevoličmi o jejich majetkoch, blahu jeho dietok. Preto neslobodno sa dať podplatiť. Netreba sa báť voliť. Každý poriadny gazda nevezme almužnu od kandidáta ani pred, ani po voľbe. Na mieste voľby spolu treba byť, každý dôverník spolu nech drží údov svojich a zase hlavný dôverník nech má pred očima všetkých dôverníkov. Dajte pozor, aby ste nezabudli meno voliča, pri voľbe ale povedzte meno kandidáta hlasne. — Potom každá obec nech si vyvolí jedného, ktorý počas hlasovania dá pozor, či totožnosť osoby je pravá. Potom sú dôverníci aj v mieste volebnom cez celú noc, títo píšu, kto hlasoval, kto na koho hlasoval, potom chránia právo volebné ľudu. — Potom treba dvoch si vyvoliť, ktorí ľud volajú do miestnosti hlasovať, lebo na sluhov sa nemôžeme zveriť: títo môžu byť podplatení a potom riadne ani nevolajú ľud ku hlasovaniu, ale povedia rovno: nie sú tu a s tým celé obce doradu neodhlasujú a môžu potom len na konci voľby hlasovať. — Dajte pozor jeden na dru-

hého, aby sme my kresťanskí ľudáci a koalícia zvíťazili pri voľbách vyslancov, aby sa náš ubiedený a od rokov liberálmi zavádzaný ľud zas lepšie mal, aby bol blažený. K práci sa teda verní ľudáci a víťazstvo nás neminie!

Jozef Hermann, štiavnický kaplán.

Velké Topolčany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto riadkov v našom milom «Kresťane».

Teraz vám už istú zprávu posielam o našom volebnom okrese. Našou prosbou dal sa nakloniť k prijatiu kandidácie gróf a dr. Ladislav Hunyady, veľkostatkár urmínsky, švagor ministra Aladára Zichy a veľmi horlivý člen katolíckej cirkve. Tak pánov ako i sedliakov srdce oplýva radosťou, že tento Bohu i kráľovi; cirkvi i krajine verný osvietený pán gróf nás bude mocne a statne zastupovať na krajinskom sneme. Zaplať mu Boh, že sa stal bojovníkom cirkve i ľudu. Obce nášho okresu začal dňa 22. apríla navštevovať. Medzi inými sprevádzať ho budú dr. Vragassy, lekár a dr. Janda, dekan-farár. Je výhľad, že voľba bude jednohlasná. Je on kandidátom nielen ľudovej strany lež i vlády. Čudujeme sa, že aj egersegský pán farár chce probovať šťastie. Najlepšie by bolo, keby sa vrátil s krátkej cesty. Ľudák nech nevyháňa z vrecka groše ľudákovi.

Ján Prekročil.

Skačany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Ja pôvodca tohoto dopisu som Slováč, a ako Slováč rád čítavam slovenské časopisy a tak náhodou čítal som aj ten luteránsky «Týždenník», v ktorom som sa dočítal všeličo takého, čo nám ľudákovi ani čítať nepatrí. Rád by som teda vedieť, čo tí luteránski národovci chcú z ich «Týždennikom» dokázať. Oni sa v ich «Týždenniku» vychvalujú, že oni žiadajú pre nás Slovákov slovenskú reč v úradoch a v školách. Náž páni moji sladkí, dobre by to bolo, nuž ale či ste vy natoľko zaslepení, že tak mocný štát, ako je štát uhorský, by ste vy mohli poslovenčiť? Nuž to sa vám veru už nepodarí! Myslíte si, že čo vy vo vašom luteránskom «Týždenniku» píšete, že vám to dobrého ducha kresťan-katolíka uverí? Blázon by bol, kto by to veril, lebo z toho nič nebude. My jako kresťania musíme sa držať len našej kresťanskej ľudovej strany, a to preto, ponač len kresťanská ľudová strana zastáva nám na sneme ten najdrabší poklan, to jest naše sväté náboženstvo, našu vieru. Kdeže by sme my už boli, keby nebolo bývalo ľudovej strany. Zbesnelí liberáli hrozili nám, našej viere, nášmu krížu, nuž a tu zas len kresťanská ľudová strana bola tá, ktorá naše záujmy bránila proti úkladom nepriateľských liberálov. A vy túto stranu a jej vodcov ustavične nehanebne napádate vo vašom luteránskom «Týždenniku».

A takéto sú aj tie nekatolíckeho ducha «Katólicke Noviny», ktoré by žiaden veriaci katolík nemal čítať, ale by ich mal zpiatky poslať. Veru je to nie pekne od tých pánov Skaličanov. *Jano Gazda.*

Opravenie.

V «Kreštan» e v 15. čísle v článku «Tri falošné kepienky» na strane druhej nasledujúce chybné slová: «čo povedal Abrahám synovi svojmu Jakubovi», takto treba opraviť: «Čo povedal Izák synovi svojmu Jakubovi» atď.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Spisy redakcii zaslané.

I. Svätý Anton Paduanský, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvety. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitického. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu účty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Pútnik. Močonok. Ohlas sa len v budúcom čísle môže uverejniť, teraz nieta miesta.

000. Len usilovne čítajte a rozširujte tieto naše noviny.

Dopisovateľ. Aranyos-Maróth. Keď sa chcete veľkých hlúpostí dočítať, to si držte luteránsky «Týždenník» alebo nekatolíckeho «Katólicke Noviny, to sú nekresťanským a šovinistickým duchom nasiaknuté noviny pre takých hlupákov, ako ste vy.

Dopisovateľ. Surány. Keď v nekresťanskom a sloviansko-šovinistickom duchu písané nekatolíckeho «Katólicke Noviny» budú opravdu katolíckeho, vtedy sa aj vám oči otvorí a nahliadnete nakoľko tieto šovinistické noviny prehrávaly sa proti katolíckej viere, proti ľudu a vlasti.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov. *Pšenica:* tiská K 16'45—17'85, peštianska K 15'90—17'50, belehradská K. 16'55—17'50, banátska (76 kilogramová) K. 16'50—17'25. — *Raž:* K. 13'40—13'65. — *Jačmeň* na kým K. 14'40—15'20. — *Ovos:* prvotriedny 16'30—16'60, druhotriedny 16'00—16'30. — *Kukurica:* K. 13'40—13'50 *Repica:* K. 27'00—28'00. — *Proso:* K. 16'00—18'00.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	26'00	25'00	23'60	22'70	21'80	20'80	19'00
			č.	7	7½	8	
			K.	17'00	15'20	12'80	

Otruby: K. 10'60, hrubé K. 10'20.

Zemiaky: ružové K. 06'20—06'40, žlté K. 04'40—5'00 za 100 kilo.

Datelinové semä: lucerna K. 126'00 do 132'00 za 100 kilogr.

Strova: Veľký biely *böb:* K. 25'00—26'00, tmavý K. 21'00—23'00, drobný K. 25'00—27'00, tarkavý K. 22'00. *Hrach:* K. 23'00—26'00 — *Šošovica* veľká čistá K. 64'00 88'00 — *Konopné semä:* K. 30'00—33'00. — *Lanové semä:* prima K. 18'00—19'00. — *Rasca:* K. 70'00—71'00. — *Mak:* sivý K. 63'00—64'00, modrý K. 66'00—67'00. — *Ladník:* K. 14'00 do 15'00. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 65'00—69'00, kockový K. 70'00—70'50, kandis biely K. 81'50, žltý K. 67'50—68'00 za 100 kilogr. potravnou daňou.

Petrolej: Fiumánsky krištáľový K. 47'50, fiumánsky White-Star (***) K 43'00 za 100 klgr.

Lekvár: srbský (1905) K. 25'00—26'00, slavonský (1905) K. 29'00—30'00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 50'50 do 54'00 srbské (120—80 kus.) K. 20'50—30'00.

Sviňská masť: bpeštianska K. 141'00 do 142'00.

Slanina: vidiecka K. ————— mestská 4 kusova K. 121'00—122'00 za 100 klgr.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 137'00 do 137'50. Denaturalisovaný, k priemyselnými účelom jeden barill 41'50—42'00.

Kreštania kupujte len u kreštanov!

Obrázkový cenník na 1906.

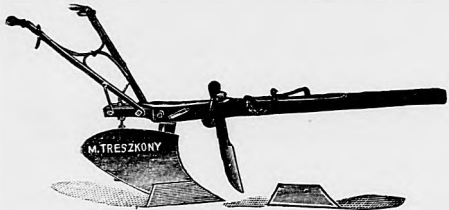
s obsahom 168 strán a s 1000 obrazmi v bohatom vystavení na žiadosť posiela sa bár komu darmo a franko. Opravdivé švajcarske nikel kotva remont. hodinky systém Roskopf Patent ... K 5.—
Opravdivé stricborné rem. hodinky ... K 7.60
 S duplovanou pokryvkou... .. 11.50
Budič hodiny v niklovej zákryve, 18 cm. vysoké ... K 2.90
 Tieiste s cifferblattem v noci svietajú ... K 3.30
 Kuchynské hodiny ... 3.—
 Schwarzwald hodiny ... 3.50
 Kukučky hodiny 8.50 atd.
 Bez rizika! Možno vyzneniť, alebo peňaze zpiatky žiadať! Rozposielanie s počtovou dobierkou.

Ján Konrád prvá dielná hodin
 — Brüx 426. (Cechy.) —

Každý muž učiní svojej žene radost, keď kúpi sukne lodenové

ktoré v rozličných vzoroch a farbách dorába a 1 kus od 60 65, 70 kr. s dobierkou posiela
Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA
 v LISKU p. Jimramov, Morava.
 Jediná firma toho druhu Vzorky zdarma a franko!

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za najdokonalejšie uznanie hospodárske stroje

ako: mláfačky s oceľovými guľičkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovic atd. — Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Biteše).

Ti páni, ktorí by chceli za provisiu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

5 korun!

V tejto jakosti bez subehu.

Opravdivé švajcarské hodinky systém Roskopf Patent, kotva remontoir s pevným antimagnetickým kotveným strojom so zákryvkou opravdive emailovanou (nie papier) s ochrannou olovennou známkou, vo futráli z pravého niklu, so šarnír pokryvkou s chodidlom 36 (nie 12) spojácenými ručičkami so zárukou 3 rokov, vy-

probované, kus za 5 kor. Sukazovateľom sekund 6 kor. vo futráli zo striebra bez ukazovateľa sekund 10 kor. Sukazovateľom sekund kus 12, 50.

Zámena dovolená, alebo navratenie penazi bez zračky. Zasiela sa s počtovou dobierkou

Ján Konrád prvá dielná hodin Brüx 425. (Čecky).
 Bohato vystavený cenníky vyše 1000 vyobrazením potieľa sa na žiadosť bár komu zdarma.

Oznamy * *

* * prijíma administracia

„Krest'an“

Budapest, Szentkirályi-ulica 28.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijaje pod touto výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikť Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.) 284

Šijáce Stroje.

Velmi dokonalé-bez každej chyby a ku každému cieľu. Podľa garancie od 10 zl. až do

25 zl. v záujme k dostaniu u. 812 **Alojza Habán** mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cenník pošlem každému darmo.

Kto trpí na lámku a reuma nech neprobuje ziadne iné lieky a kúpi si jednu flašku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu bolenie rúk, nôh a drieku aké pochádza od sedenia, preslenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí iste ako ktorýkoľvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Působenie jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomáhaly. K dostaniu u vynalezca a vylučného dorabateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,

Győr, Baross-út 24. číslo. 291
 Hlavný sklad v Budapešti v lekárňach Jozefa Török. Budapest, VI., Király-u. 12. a Andrássy-cesta 26 č.
 1 1/2 decilitrova flaška 2 kor. Cena «rodinnej» flašky k dlhšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinne flašky ob- jednane zasielajú sa franko.

!!! Vyznačenie prvej odmeny!!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Úplná záruka za dokoálu mlat'bu! — Cennik na žiadosť franko.

Najdokonalejší a najjednoduchší mlatebný motor stroj. Lahko k vedeniu bez strojnika. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje — Odporúča s úplnou zárukou svoje benzinmotore k vystrojeniu mlynov a priemyselných podnikov taktiež

elektrické benzinlokomobi mlatebné stroje

s dvojn vystrojením k čisteniu. Jedine jestvujúca novota! Samoučinkujúci, dozorný a bezpečný ventil. Osobitná trieda hospodárskych strojov: parostroje, mlyny, rajtáre, mlatidla, sejestroje atd'.

O nedostížnej vitečnosti motor mlatebných strojov dopytať sa možno u p. barona Jozefa Kemény: Maros-Németi (Erdély), u p. Jána Nagy, Beleg.

Najistejší lacny obchod. Najistejší lacny obchod.

PURGO

V záujme zdravia

upozorňujeme ctených čitateľov našich, že v páde tvrdej stolice najvládnej účinkuje, ako cukrik chutnávý a viborný článok k prehnatiu „PURGO“ ktorý vynalezol profesor university dr. Vámosy a opatrený je privilegiumom uhkr. a ochrannou známkou. Působí on nelen pri dospelých, lež i pri dietkách a nemluvnatkách, s viborným výsledkom. Svedčia o tom nelen uhorskí lež i tí uajvítečnejší profesori cudzozemska, medzi ktorými je profesor, súkromný rada dr. Biedert; profesor dr. Kohts v Strassburgu, profesor dr. Novák v Draždánach; profesor dr. Tunncliffe v Londone. Velkého vyznačenia stal sa účastným tento vynalezok, keď „PURGO“ objednali viackrát' do vatikanskej lekárni JEHO SVÁTOSTI PÁPEŽA LVA XIII. Cena jednéj škatule 1 koruna.

K dostanju v každéj lekárni a u dorabateľa „Anjel“ lekárne

doposielateľ klinik university, Budapest, IX., Üllői-ut 45/b. Pôvodný (Dr. Vámosy) vynalezok „PURGO“ len v bálkích opaskom ochrannou známkou opairených je k dostaniu. Akékoľvek iné zaobalenie alebo predávanie v podobe pastilek ako ho často odporúčajú, treba ako článok celkom bezecny do prosta odmrštit'. 268

K povšimnutiu: Každý kus mydla s menom **SCHICHT** čistý a slobodný je košdlivej látky.

JEDNO pohladenie so

Schicht-mydlom

(„jелеňa“ alebo klúčmydlo)

nahraďuje

DVE pohladenia obyčajným mydlom.

274/II.

Schicht-mydlo je to najlepšie a k potrebovaniu to najlacnejšie.

Neni choroby vo vašom dome

keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kráľa všetkých balsamov, ktorý je vylučne istým liekom proti všetkým chorobám; tento chyrny balsam zastavuje bolenie hlavy, lámku, pakostnicu reumu, bolenie zubov a križov, lúpanie v nohách, koliku, bolenie žalúdka, slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský Balsam, preto je potrebné aby na pohotove bol v každom dome. Cena veľkej fľašky 2 kor. 65 hal.; 3 fľašky 6 kor. 65 hal. franko s počtovou dobierkou. K dostaniu u lekára **Franc Grósz-Nagy** v Debrecine 27. č. v Budapešti v lekárni Jozefa Török, Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej krajice hajduság mast na fuzy, ktorou v najkratčyrna sa môžu tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 2 koruny 15 hal. franko s počtovou dobierkou. 235

Oznamy príjima

administrácia

„Krest'ana“

BUDAPEŠT,
Szentkirályi-ul. 28/a.

Ziadajte si cennik

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohate ilustrovaný cennik, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNS KONRAD
I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

Ktorá kosa je najlepšia? pýta sa mnohé kosa probujúci a mnokokraf zklamaný hospodár. Na toto odpovedáme dia našo presvedčenia: **najlepšia kosa na svete je**

General Dewett kanonovej ocele kosa

Ohranná známka.

Ktora sa shotovuje zo zvláštnej kanonovej ocele z miešaniny najšlachetnejších kovov složenej a odborne uneleckym sposobom dvojnásobne stúženej, tak že vlastnosť vytralovst jej nachodí sa na tom najvyššom stupni a premáha všetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábamnia kôs toboto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť takejto kosa sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

kam vsetkým na general Dewett kosa pořázným dopisovaním a objednaním treba sa obráť. — Pri objednaní 5 kusov kôs počtove útraby platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí počtove útraty a pripojuje jednu kosa na pridavok zdarma. — Za každú kanonovej ocele kosa prejma sa dobrosťanie, nezodpovedná kosa vymieňa sa dobrou kosou kanonovej ocele (zo skusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosamiani jedna je nie zlá.)

General Dewett kosou kanonovej ocele na 250—300 rokov može sa kosíť po jednom ostrení, jedno kuvanie dostatočue je na viacej dni.

General Dewett kosa, kanonovej ocele, zasíela sa ku ruce chlapa sostavená nakuvaná a vyprobovaná.

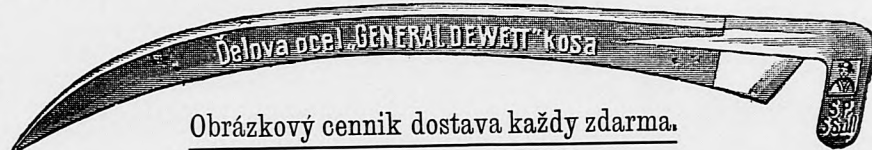
Pri General Dewett kose z kanonovej ocele odberateľ nemá žiadného risika bo nezodpovedná kosa zamení sa za dobrou.

Preto nech nikto kosa od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewetta z kanonovej ocele. A sme o tom presredčeni, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kosa nikdy do ruky nevezme.

Sbirnatelia objednavateľov maju zvláštne vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na pohotove. Cennik nech si každý na dopisničke pýta. Ceny Generál Dewett kôs z kanonovej ocele:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm.	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

Diadal nákovie, striebro ocelova nákova a kladivko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlopsia 20 kr. Zvláštna novota: Privilegovaná užva na kosa 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kri Britva diamantovej ocele so zarukou pat rokov 1 zl. 50 kr. Pekná schránka britvy darmo.

Obrázkový cennik dostava každý zdarma.